

Schysta villkor – rent spel för alla lag

Om projektet Decent Work inför EM 2012 i Polen/Ukraina

Tolvtimmarsskift, sju dagar
i veckan

7

Donetsk, Ukraina

10

Warszawa, Polen

13

Solidaritet & bistånd

22

Ge några ungar en boll.

En lekplats i Nova Huta i Polen är drömmarnas arena. Barnens ögon glittrar, deras ansikten spricker upp i ett leende. Passa mig!

Fotboll

Nova Huta byggdes utanför Krakow i Polen efter andra världskriget. Det skulle bli en socialistisk mönsterstad, boplatser åt stålverkets arbetarfamiljer. Senare, på 1980-talet, var det här i Nova Huta som fackföreningen Solidaritet tog de hårdaste striderna mot sovjetsystemets maktapparat.

Nu spelar ungarna fotboll på de välplanerade men slitna gårdarna. Med fantasins hjälp kan de se sig själva avgöra EM-finalen 2012, då Polen och Ukraina tillsammans står som värdar för mästerskapet.

Samarbetet mellan EU-landet Polen och Ukraina visar fotbollens ambition att förbrödra. Det är en spegling av fotbollens idé – att tillsammans nå gemensamma drömmar.

Den idén borde förstås också innebära att Polens och Ukrainas byggnadsarbetare får bättre arbetsvillkor som ett resultat av investeringarna på ofattbara 350 miljarder kronor inför turneringen. Men så långt har ännu inte idén nått.

I krisens Ukraina har lönerna till och med sänkts, i många fall halverats. Olyckstalen är skrämmande höga på byggjobben. Och i Polen är kollektivavtal en lyx förbehållen arbetare på de stora industri- och gruvföretagen.

Bygglönerna ligger kvar på nivåer som med knapp nöd täcker nödvändiga levnadskostnader i båda länderna. Farbröderna som sitter bland lekande barn i parken i Nova Huta och spelar kort var med och störtade sovjetsystemet. Nu säger de att det var bättre förr. Och samma tongångar hörs i Donetsk i östra Ukraina. Där pratar byggnadsarbetarna längtansfullt om 1970-talet, då det fanns jobb, fri sjukvård och gratis skolmat.

Sjachtar, namnet på Donetsk stoltaste fotbollsklubb, betyder gruvarbetare. Lagets färger är orange och svart, som elden och kolet. Nu äger den stenrike Rinat Akhmetov gruvarbetarnas klubb, liksom den nybyggda EM-arenan Donbass Arena. Han är på väg att etablera Sjachtar i Europatoppen med hjälp av utlandsvärningar.

Men Donetsk byggnadsarbetare är allt för upptagna av få dagens krislöner att räkna till mat för dagen för att imponeras av fotbollen som ett skådespel.

– När skulle jag hinna se fotboll, säger Natasha Zhuk som putsar innerväggar på ett bostadsbygge.

”Byggandet ger arbete och ett jobb är ett jobb”. Det är de hårt krisdrabbade ukrainska byggnadsarbetarnas vanligaste åsikt om fotbolls-EM.

Här rörsvetsaren Ivan som lägger om avloppsrör runt Olympiastadion i Kiev.

Tolvtimmarsskift, sju dagar i veckan.
Bostadsbaracker där arenabyggare bor tolv per rum, utan varmvatten och kokmöjligheter.

Det är de villkor som gäller.

Rent spel

Tolvtimmarsskift sju dagar i veckan. Bostadsbaracker där arenabyggare bor tolv per rum, utan varmvatten och kokmöjligheter.

Det är de villkor som Volodja beskriver. Han är armerare på finalarenan för fotbolls-EM 2012, i Ukrainas huvudstad Kiev. Volodja berättar om regelbrott. Arbetsgivaren, en underentreprenör på arenabygget, utnyttjar armerarnas maktlöshet i krisens och arbetslöshetens Ukraina.

Ett regelbrott i en kommande EM-final på stadion leder förhoppningsvis till att en opartisk och omutbar domare blåser av spelet och utdömer ett straff. Men under byggandet av arenorna är det tydligen fullt möjligt att fuska utan att bli straffad.

Byggfacken i Polen och Ukraina, de båda länder som samarrangerar EM 2012, vill ändra på det. De arbetar nu för att Uefa, de nationella organisationerna av mästerskapen och de berörda ländernas regeringar ska ta itu med ojust spel också under byggandet av arenor, flygplatser, vägar och hotell inför EM.

Den fackliga internationalen för världens byggnadsarbetare BTI, Byggnads- och Träarbetareinternationalen, stödjer och samordnar de nationella fackens arbete. Precis som BTI gjort under byggandet inför VM 2010 i Sydafrika.

Fusk och regelbrott har också förekommit i Sydafrika. Till exempel i Kapstaden där arbetsgivaren inte tillåtit fackmedlemmarnas företrädare att komma in på arbetsplatsen.

I mars 2009 blev en internationell inspektionsgrupp nekad att besöka arenan, där byggnadsarbetarna strejkat vid flera tillfällen och där också allvarliga olyckor inträffat. Gruppen fick inte tala med arbetare på stadionbygget.

När de tre byggfacken i Sydafrika summerar arbetet så här långt kan de konstatera:

- Att fyra byggnadsarbetare förolyckats på byggarbetsplatser inför VM 2010.
- Att de redan från början låga bygglönerna inte hängt med prisstegringarna.
- Att klyftorna i Sydafrika vuxit, de stora vinnarna på de investeringar som gjorts är byggföretagen och deras ledningar.

Men också:

- Att byggfacken rekryterat 10 000 nya medlemmar på VM-byggen.
- Ett fungerande arbetsmiljöarbete under byggandet av huvudarenan, Soccer City, i Johannesburg, och arenan i Durban (Ethekewini) där arbetsgivare och fack samarbetat.

BTI och byggfacken i Sydafrika hoppas att Fifa, Uefa, IOC och andra organisationer som arrangerar stora mästerskap tar lärdom av den fackliga kampanjen. Rent spel och schysta arbetsvillkor är de rimliga krav byggnadsarbetare världen över ställer. Det gäller VM 2010, EM och OS 2012 och VM 2014 i Brasilien.

I Ukraina och Polen som arrangerar fotbolls-EM 2012 och i London som arrangerar OS samma år, sätts nu idrottsrörelsens ambition att stävja fusk på prov. Kraven från världens byggnadsarbetare står fast:

- Rätt att organisera och att förhandla
- Anständiga arbetsvillkor
- En lön som det går att leva på
- Noll arbetsplatsolyckor
- Yrkesutbildning och yrkesutveckling
- Förebyggande hälsovård

Uniformerade, beväpnade vakter muddrar byggnadsarbetarna när de lämnar bygget.

Donbass Arena ägs, liksom klubben Sjachtar (som betyder gruvarbetare), av den stenrike Rinat Akhmetov.

Donetsk Ukraina

En byggsmed går sakta från jobbet mot spårvagnshållplatsen utanför Donbass Arena i Donetsk i östra Ukraina. Han heter Valerij, säger han när han lite ovilligt avbrutit mobilsamtalet med sin mor. Valerij vill inte svara på särskilt många frågor om arbetet på Sjachtar Donetsk nya hemmaarena, en av Ukrainas fyra grupp-spelsarenor i EM 2012. Men han är rätt nöjd.

– De betalar i alla fall lönen. Det är inte dåligt i dessa tider, säger han.

Han har en tillfällig bostad i Donetsk för jobbets skull och veckopendlar hem till familjen.

Normalt tjänar han cirka 4 120 kronor i månaden. Men våren 2009 är inget normalt i Ukraina.

De senaste årens lånekarusell har snurrat ohyggligt fort. Till slut har landet slungats av karusellen och fallit djupt. Nu får arbetarna ta smällen.

Byggnadsarbetare på ett bostadsbygge i Donetsk berättar om krislöner på 430 kronor per månad. Det räcker till ett bröd, ett vitkålshuvud och ett halvt kilo mulde, den billigaste matfisken som fångas i Azovska sjön, per dag.

– Jo, jag har också fått lönen halverad, berättar Valerij.

– Men tack vare arenabygget har jag i alla fall jobb.

På Donbass Arena muddrar beväpnade vakter byggnadsarbetarna när de lämnar bygget. Och med hjälp av samma vakter ser entreprenören, det turkiska företaget Enka, till att inga arbetare fastnar på bild eller får tillfälle att tala med journalister.

De flesta byggnadsarbetarna på arenan är från Turkiet.

– Det är synd. Bygget hade ju kunnat ge jobb åt arbetslösa här, tycker Valerij.

Krisen har stoppat det mesta i Ukraina. Byggkranarna rör sig bara när vinden ändrar riktning. Det är tyst i fabrikerna där i vanliga fall kolet smälter stålet i den råvarurika Donbassregionen.

I mars 2009 är det få som behöver gå till jobbet. De flesta har skickats hem, utan lön. Och de som är kvar på sina jobb har nästan utan undantag tvingats acceptera minst halverad lön.

På stadion i Kiev, EM-slutspelets finalarena, vimlar det av grävmaskiner, lastbilar och byggnadsarbetare som med spadar gräver ut för den nedre läktarens fundament.

Ukrainas största byggfirma, Kievmixbud, är huvudentreprenör. Byggnadsarbetarna berättar om löner på 2 575 kronor upp till 5 150 per månad. De flesta har hjälm och skyddskläder. Inte så många av dem bryr sig om fotboll med de flesta tycker ändå att det är bra med EM – det ger ju jobb.

Men 25-åriga Volodja är arg. Han började ett tillfälligt jobb på bygget för två veckor sedan för att få ihop pengar till en ny termin på universitetet. Han blev lovad över 6 180 kronor per månad av en underentreprenör. Nu arbetar han tolvtimmars skift sju dagar i veckan för en lön som är knappt hälften av det han blev lovad.

– Det är två timmars enkel resa till barackerna där vi bor tolv personer per rum. Det finns inget varmvatten och ingen spis, berättar han.

Det Volodja berättar om är villkor som strider mot Ukrainas lagar.

Sportministern, Yurij Pavlenko, har utsikt över stadionbygget från sitt ministerium. Han försäkrar att entreprenörerna självklart måste följa lagstiftningen.

– Men tyvärr, våra fackföreningar är inte så starka så det kan nog hända att det finns företag som bryter mot reglerna, säger han.

Det är två timmars resa till barackerna där vi bor tolv personer per rum. Det finns inget varmvatten och ingen spis.

Jo, jag har också fått lönen halverad, berättar Valerij. Men tack vare arenabygget har jag i alla fall jobb.

Warszawa

Polen

Det slamrar och dammar i en jättegrop på Wislas strand i Warszawa. Ett 30-tal byggnadsarbetare, de flesta anställda av underentreprenörer till markbyggaren Polackwa, bilar bort pålskallar med tryckluftsmaskiner.

De bygger Polens nya Nationalstadion, där öppningsmatchen i fotbolls-EM 2012 ska spelas.

De flesta av dem som bygger arenor i Polen saknar kollektivavtal. De arbetar utan andra regler än de som finns i lag. Ofta blir inte ens lagens regler använda.

– Jo, det är 40 timmars arbetsvecka i lagen. Men lönen är så låg att man måste jobba över för att det ska gå ihop. I snitt blir det nog 50 timmar per vecka, berättar en EM-byggare.

En annan berättar att man enligt lagen ska ha tillägg för övertid.

– Men i praktiken får man aldrig det. Det är samma timlön, tio timmar om dagen, fem dagar i veckan som gäller.

Det finns ett antal kollektivavtal tecknade mellan facket och enskilda företag. Men när facken och en av arbetsgivarorganisationerna lyckades enas om ett förslag till nationellt avtal sade regeringen nej. Det hände 2007. Regeringen förklarade sitt nej med att strukturen i byggbranschen är sådan att ett nationellt avtal skulle bli ett olagligt hinder för konkurrens. Av byggnadsarbetarna i de konsortier som bygger de fyra EM-arenorna i Polen, är det bara ett fåtal som är anställda i företag som har avtal.

Jacek Kaplon är en erfaren polsk snickare från Rabka några mil från Zakopane i södra Polen. Han har fem barn och fyra barnabarn. I tre år har han arbetat i Norge för att få en lön som familjen kan leva på. Hans dom över läget i Polens byggbransch är hård.

– Vi har kaos på arbetsmarknaden, säger han.

– Försöker någon starta fackföreningar så får de sparken. Och ser man på hur facken fungerar i andra branscher så är det väl lika bra att vara utan. Det har gått

åt fel håll sedan den där fantastiska perioden för 20 år sedan med Solidaritet.

Jacek är en av de 100 000-tals polska byggnadsarbetare som förlorat sina jobb i Västeuropa på grund av den ekonomiska krisen. Han är orolig.

– Här i Polen får man som anställd maximalt 30 kronor per timme kvar efter skatt. I Norge har jag fått över 100 kronor kvar efter skatt.

Alternativet till anställning är att ta egna byggjobb, som så kallad egenanställd. Det är en företeelse som enligt facket omfattar minst 25 procent, troligen mycket mer, av den polska byggarbetsmarknaden. Och det är en verksamhet som sker helt utanför den vita, redovisade ekonomin.

– På det sättet kan man kanske få 60 kronor per timme, säger Jacek.

Investeringarna inför EM medverkar till att det polska byggandet ökar, trots att det är kris i bostadsbyggandet. Men konkurrensen om jobben har ändå blivit tuffare på grund av återvändare som Jacek.

I Krakow bilar Leszek Noga betong i en grop som ska bli läktare på en av EM-turneringens reservarenor. Han är anställd hos en underentreprenör och tjänar knappt 5 000 kronor per månad. Men nu är det dålig fart på bygget eftersom man väntar på ingjutningsdelar från Tyskland. Det betyder mindre övertid och därmed lägre månadsinkomst.

Leszek och hans arbetskamrater fick höjd lön för ett år sedan. Då kunde de hota med att gå till andra jobb. Nu är läget annorlunda.

– Nej, nu är det kö till jobben, säger en av dem.

Muraren Piotr Ozanski murade 33 000 tegel på åtta timmar i oktober 1950, under byggandet av bostadsområdet Nova Huta i Krakow.

En prestation värd att hedra, här i form av en tatuering på Maciejs underarm.

Av byggnadsarbetarna i de konsortier som bygger de fyra EM-arenorna i Polen, är det bara ett fåtal som är anställda i företag som har avtal.

– Försöker någon starta fackföreningar så får de sparken.

Investeringarna inför EM medverkar till att det polska byggandet ökar, trots att det är kris i bostadsbyggandet.

EM-byggen i Polen

Nationalstadion, Warszawa

Öppningsmatchen i EM 2012 ska spelas på en nybyggd stadion på Wislas strand med plats för 55 000 åskådare. Byggs av tyska Alpine Bau i konsortium med polska Hydrobudowa Polska SA.

Ersätter en öppen arena som invigdes på platsen 1955. Päven, Johannes Paulus den II som var från Polen, höll en mässa på arenan juni 1983. Sedan dess har Europas största utomhusmarknad funnits här. Kostnad: 3,6 miljarder kronor.

Poznanstadion, Poznan

Gruppspelsarena med kapacitet för drygt 45 000 åskådare. Byggs av ett konsortium med bland andra Hydrobudowa Polska SA och Alpine Bau.

Kostnad: 1,4 miljarder kronor.

Baltiska arenan, Gdansk

Arenan på Östersjökusten, med plats för drygt 41 000 åskådare, ska se ut som en riktigt stor bärnsten.

Byggs av ett konsortium med polska Hydrobudowa Polska AS och Hydrobudowa 9 samt tyska Alpine Bau. Kostnad: 1,5 miljarder kronor.

Miejski Stadion, Wroclaw

Olympiastadion från 1936, då staden hette Breslau och låg i Tyskland, dög inte. I stället byggs en ny arena för cirka 40 000 åskådare utanför centrum. Polska Mostostal Warszawa S.A. och grekiska J&P Avax S.A. är de största företagen i det konsortium som bygger.

Kostnad: 1,7 miljarder kronor.

Övriga investeringar:

Reservarenor byggs i Krakow och Chorzov. Investerar totalt cirka 200 miljarder kronor i transportsystem, arenor och hotell.

Fakta Polen

- 38,5 miljoner invånare
- Förväntad livslängd 75,6 år
- Stat sedan 1000-talet, europeisk stormakt på 1600-talet. Ryssland, Preussen och Österrike härskade sedan fram till 1918, ockuperat på nytt 1939, av Tyskland. Efter kriget blev Polen en del sovjetblocket. Gränserna flyttades västerut, en del tyska områden blev Polska medan en del tidigare polska områden blev en del av Sovjetunionen (nuvarande Ukraina)
- Fackföreningen Soldaritet utmanade kommunistpartiets makt genom strejker i början av 1980-talet. Militärt ingripande och undantagstillstånd kunde inte stoppa aktionerna. Solidaritet blev en avgörande faktor i omvälvningen som krossade sovjetimperiet
- Vid val 1990 vann Solidaritet den politiska makten men har sedan försvagats.

Tre politiska block dominerar, ett nyliberalt block, ett populistiskt block och ett vänsterblock

- Polen gick med i EU 2004
- Arbetslöshet 2008: 9,8 procent
- Arbetstid 40 timmar per vecka
- Två byggfack, Budowlany, och Solidaritet, organiserar enligt egna uppgifter cirka 30 procent av cirka en miljon anställda i byggbranschen. Facken har en svag ställning på arbetsplatserna. Avtal saknas och en myndighet för arbetsinspektion, Panstwowa Inspekcja Pracy (PIP), övervakar att minimilagstiftningen följs
- Antalet dödsolyckor på byggarbetsplatser ökade enligt arbetsinspektionen ökat från 92 under 2007 till 122 under 2008

EM-byggen i Ukraina

Olympiastadion, Kiev

Finalarena som kommer att rymma cirka 70 000 åskådare. Den första stadion på platsen invigdes 1923 och hette Röda Stadion. Efter en ombyggnads skulle arenan invigas på nytt den 22 juni 1941. Biljetterna var slutsålda men samma dag bombade Tyskland Kiev.

Gruppspelsmatcher i 1980 års Moskva-OS gav namnet Olympiastadion. Nu bygger Ukrainska Kievmiskbud in arenan och samtidigt byggs nya läktarsektioner. Sysselsätter som mest cirka 5 000 personer.

Kostnad: 2,3 miljarder kronor

Donbass Arena, Donetsk

Nybyggd arena med plats för drygt 50 000 åskådare. Byggs av det turkiska företaget Enka. Cirka 6 000 sysselsatta som mest, de flesta från Turkiet.

Hemmaplan för Sjachtar Donetsk, gruvarbetarnas klubb. Den 4 oktober 2008 förolyckades en byggnadsarbetare på bygget. Den 16 januari 2009 skadades sex arbetare vid en brand.

Kostnad: 1,3 miljarder kronor

Dnipro Arena, Dnipropetrovsk

Nybyggd arena med plats för 31 000 åskådare. Tyska Hochtiefs ukrainska dotterbolag byggde klart 2008.

Hemmaplan för FC Dnipro.

Kostnad: 342 miljoner kronor

Lviv Stadion, Lviv

Byggs nu, efter stora finansieringsproblem, av det ukrainska företaget Azovintex och ska rymma cirka 33 000 åskådare. Sysselsätter i mars 2009 cirka 450 byggnadsarbetare, vid topp över 1 000.

Kostnad: 660 miljoner kronor

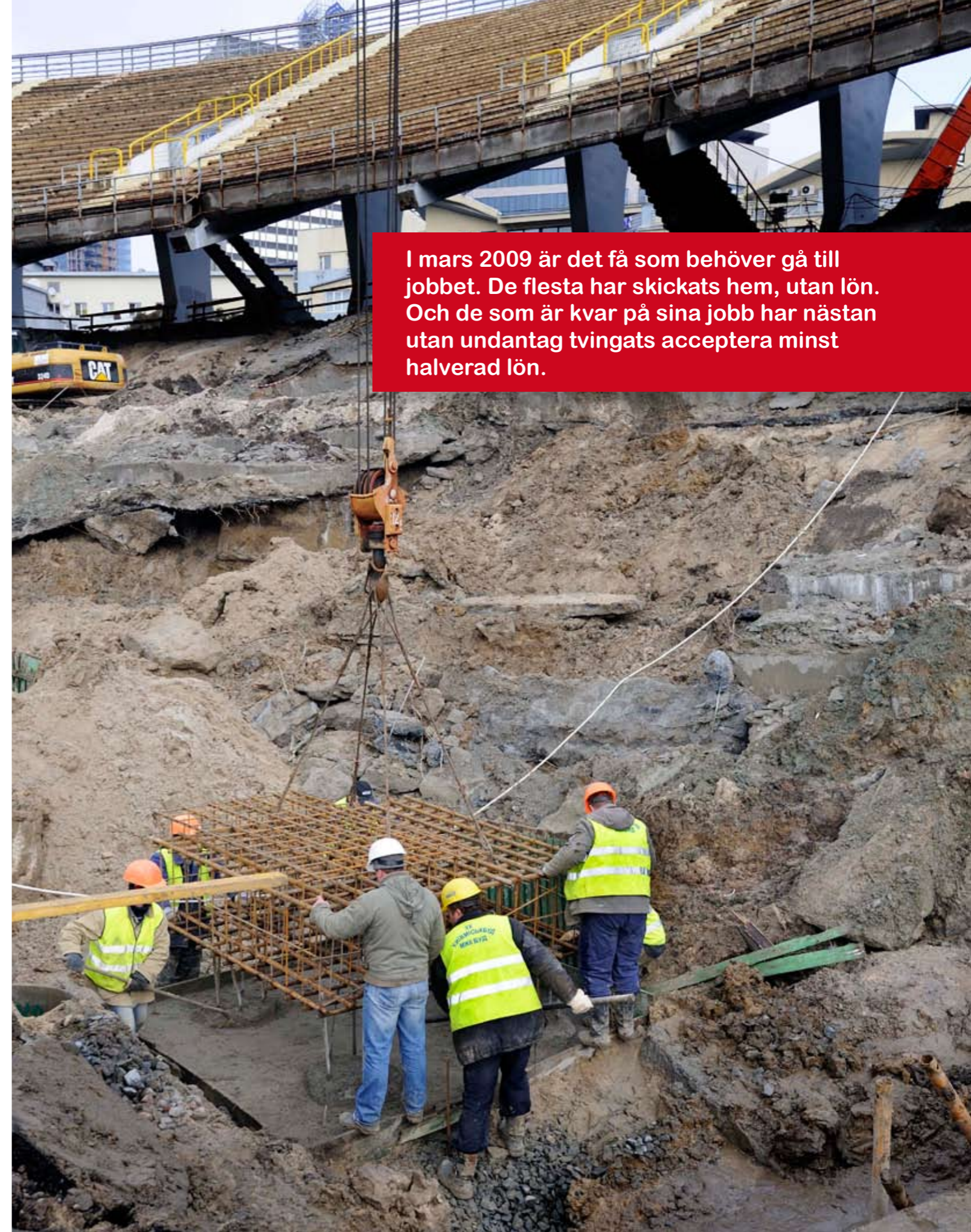
Övriga investeringar:

Reservarenor byggs eller renoveras i Charkiv och Odessa. Totalt planeras investeringar på 140 miljarder kronor i Ukraina inför fotbolls-EM.

Fakta Ukraina

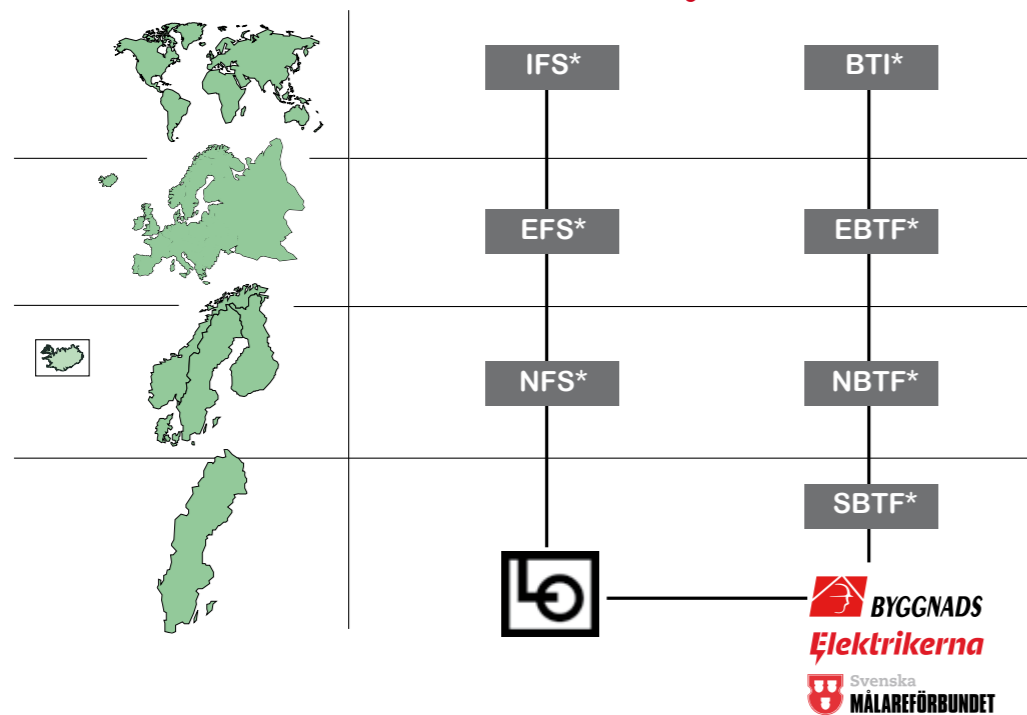
- Knappt 46 miljoner invånare på en yta stor som Frankrikes
- Medellivslängd 68 år
- Kievriket, eller Ruthenien, var en stormakt på 1000-talet. Har sedan dess, med undantag för en självständig period på 1700-talet, styrts av erövrande stormakter. Blev självständigt 1991
- Demokratisk republik.
- Politiskt kaos har fördjupat Ukrainas ekonomiska kris. Det orange blocket, med störst stöd i västra Ukraina, består av västorienterade liberala och nationalistiska partier som har allt svårare att hålla

- samman. Det mer rysslandsvänliga regionala partiet som är störst, är ett mer vänsterbetonat parti som har sitt starkaste stöd i östra Ukraina
- Officiell arbetslöshet 2008, 3 %. Snabbt ökande under 2009. I mars 2009 var 60 000 av byggfacket 200 000 medlemmar utan jobb
- Lagstadgad arbetstid 40 timmar per vecka
- Byggfacket, Ukrainas bygg- och byggmaterialindustriarbetares förbund, har cirka 200 000 medlemmar bland 670 000 anställda i branscherna
- Antal dödsolyckor i byggbranschen under 2008: 118

I mars 2009 är det få som behöver gå till jobbet. De flesta har skickats hem, utan lön. Och de som är kvar på sina jobb har nästan utan undantag tvingats acceptera minst halverad lön.

Du betalar två kronor per månad

Knappt två kronor per månad. Det är den summa du som medlem i Byggnads, Målarna eller Elektrikerna betalar till internationellt fackligt arbete.

De två kronor du betalar, som en del av medlemsavgiften, används för att stärka byggfack runt om i världen. Ungefär hälften används till arbete i Europa, genom den nordiska unionen, NBTF, och den europeiska federationen, EBTF. Det europeiska arbetet handlar just nu, 2009, mycket om att försvara kollektivavtalen.

I den europeiska unionen, EU, är marknadskrafterna starkt pådrivande för att pressa priser med hjälp av konkurrens. Facken säger ja till konkurrens men protesterar mot prispress som beror på dåliga löne- och anställningsvillkor. Vi anser att principen lika lön för lika arbete ska gälla alla.

Flera domar i EU:s domstol, EG-domstolen, det senaste året har gått emot facken. Byggnads, Målarna och Elektrikerna är för EU men vi är starkt kritiska till att utvecklingen den senaste tiden starkt marknadsfrihet på bekostnad av mänskliga och fackliga rättigheter.

Facken försöker därför just nu att stärka det som kallas

den sociala dimensionen i EU. Det betyder i praktiken att man ägnar sig åt att påverka politiker på nationell och europeisk nivå så att de ser till förstärka arbetstagarernas rättigheter eller i alla fall försvara rimliga villkor i EU. Fackens budskap är att ekonomisk framgång för Europa bygger på att Europas arbetare har möjlighet att efterfråga varor och tjänster. Konkurrens på lika villkor är bra – men konkurrens genom lönedumpning och försämrade arbetsvillkor leder till försämrad ekonomi och växande motsättningar i EU.

Den andra kronan du betalar går till BTI, Byggnads- och Träarbetarinternationalen, som har tolv miljoner medlemmar i 350 fackförbund i hela världen. BTI arbetar just nu framför allt med att stödja fackförbund i arbetet för att få teckna kollektivavtal. Det gör man bland annat genom stöd till facklig utbildning och organisering och genom att teckna överenskommelser med de stora globalt verksamma företagen, som till exempel Skanska och IKEA, om rimliga arbetsvillkor.

BTI arbetar också hårt för att stoppa spridningen av asbest. Kanada, Ryssland och Brasilien är exempel på länder som fortfarande exporterar stora mängder asbest till utvecklingsländer där byggnadsarbetare utsätts för det cancerframkallande materialet varje dag.

Arenabyggare

Löner	Sydafrika*	Ukraina
Nettolön byggnadsarbetare**	12,50 kr/tim	14 kr/tim
Så många gånger räcker lönen till minsta levnadskostnad***	- 0,8 ggr	- 1,3 ggr
Några kostnadsexempel		
Boendekostnad****	625 kr/mån	I storstad minst 2 100 kr/månad
Pris i butik för några basvaror*****		
– Kyckling, 1 kilo	21 kr	17,75 kr
– Bananer, 1 kilo	7,25 kr	11,80 kr
– Ris, 1 kilo	4,50 kr	11,45 kr
– Solrosolja, 1 liter	15,60 kr	10,25 kr
– Toapapper, 4 rullar	18 kr	7,35 kr
Övrigt		
Arbets tid	40 tim	40 tim
Dödsolyckor i byggbranschen per 100 000 sysselsatta	18	18 (officiell uppgift, stort mörkertal enl facket)
Andel med i facket i byggbranschen	11 procent	30 procent

*Alla uppgifter om Sydafrika, utom lön, är från april 2008. Uppgiften om lön är från mars 2009, enligt Labour Research Service (LRS)

**Uppgifter från Byggnads, Bygg- och byggmaterialfacket i Ukraina samt Budowlani.

***Socialbidragsnorm plus skäliga kostnader för bostad, el mm i Sverige, uppgifter från fackföreningarna i Polen och Ukraina.

Löner	Polen	Sverige
Nettolön byggnadsarbetare**	41,95 kr/tim	114 kr/tim
Så många gånger räcker lönen till minsta levnadskostnad***	- 1,4 ggr	- 3 ggr
Några kostnadsexempel		
Boendekostnad****	Ca 1 730 kr/mån, mindre på landet, mer i storstad	5 400 kr/mån
Pris i butik för några basvaror*****		
– Kyckling, 1 kilo	- 17,90 kr	37,90 kr
– Bananer, 1 kilo	- 18,75 kr	26,90 kr
– Ris, 1 kilo	- 10,60 kr	21,90 kr
– Solrosolja, 1 liter	- 17,65 kr	27,90 kr
– Toapapper, 4 rullar	- 11,35 kr	16,90 kronor
Övrigt		
Arbets tid	40 tim (normalt mer, upp mot 50 tim)	40 tim
Dödsolyckor i byggbranschen per 100 000 sysselsatta	12,2	7,4
Andel med i facket i byggbranschen	30 procent	75-80 procent

****Uppgifter från SCB samt från fackföreningar i Polen och Ukraina.

*****Uppgifter från butiker i Stockholm, Donetsk samt Krakow i mars/april 2009.

Solidaritet & bistånd

Du kan bidra till att byggnadsarbetare i andra länder får möjlighet att kräva bättre arbetsvillkor! Genom att ge en femtiolapp i månaden till Byggnads Internationella solidaritetsfond ger du möjlighet till facklig kamp i till exempel Sydafrika eller Ukraina, länder där villkoren är sämre än de du själv har.

Solidaritetsfonden som firar 20-årsjubileum 2009 har projekt i många länder, både nära och långt borta. Verksamheten i projekten som får stöd från Byggnads handlar mycket om att fackligt organisera arbetarna på deras byggarbetsplatser och att utbilda de lokala fackens medlemmar.

I Sydafrika har byggfacket tagit fram en facklig grundkurs och utbildat medlemmar med hjälp av pengar från fonden. Ett globalt IT-projekt och ett nätverksprojekt i byggbranschen får pengar från fonden för att medverka till schysta arbetsvillkor på de VM-arenor som byggs inför fotbolls-VM 2010.

Pengar från fonden används också av fackföreningar i Ukraina, Indien, Nepal, Ryssland, Sydkorea och Brasilien. Medel från fonden går dessutom till regionala fackliga projekt i sydöstra Asien, Centralasien, Balkan och i Latinamerika.

Dessutom används en del pengar till att bygga upp regionala nätverk. På det sättet kan nationella fackföreningar i grannländer stödja varandra. Ett sådant exempel är nätverket i sydöstra Asien där fackföreningarna samarbetat för att få stora regionalt verksamma företag att

teckna globala avtal och för att medverka till att migrantarbetare får stöd i sina krav på rimliga arbetsvillkor.

Alla projekten drivs tillsammans med det internationella byggfacket, BTI. Och nästan alla får också stöd av den svenska myndigheten för internationellt bistånd, Sida. Sida kräver tio procents egeninsats av de organisationer som får stöd från de svenska skattebetalarna.

En styrelse beslutar över hur fondens pengar ska användas. Vill du påverka kan du lämna förslag via din avdelning i Byggnads.

Idag ger redan många ett personligt bidrag till fonden men vi behöver bli fler. Om vi alla ger en femtiolapp per månad skulle byggfackens medlemmar i de länder som bygger för VM 2010, EM 2012 och VM 2014 få långt bättre resurser att organisera och förhandla än de har idag.

Visa solidaritet – ge ditt bidrag till Byggnads solidaritetsfond. Lämna ditt bidrag på postgiro 30200-0 eller anmäl en autogirering till Byggnads Solidaritetsfond. Tillsammans är vi starka!

Ett regelbrott i en kommande EM-final på stadion leder förhoppningsvis till att en opartisk och omutbar domare blåser av spelet och utdömer ett straff. Men under byggandet av arenorna är det tydligen fullt möjligt att fuska utan att bli straffad.

Byggfacken i Polen och Ukraina, de båda länder som samarrangerar EM 2012, vill ändra på det.